

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslanců Vojtěch Filipa, Stanislava Grospiče, Miroslava Grebeníčka, Jiřího Valenty, Pavla Kováčíka a dalších na vydání zákona, kterým se ruší zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 750)

Vláda na své schůzi dne 2. března 2020 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se ruší zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů, (sněmovní tisk 750), a zaujala k tomuto návrhu zákona **nesouhlasné stanovisko**, a to zejména z následujících důvodů:

1. Vláda nesouhlasí s tvrzením předkladatelů, že lustrační zákon je v rozporu s Ústavou České republiky, Listinou základních práv a svobod a s principy právního státu. Vláda předně zdůrazňuje, že úprava lustračního zákona nemá povahu trestní normy a nezakládá žádnou odpovědnost, stanoví pouze předpoklad pro výkon některých funkcí ve státní správě a dalších institucích. Tento předpoklad směřuje k tomu, aby ve veřejných orgánech vykonávali odpovědné funkce lidé, kteří kromě kvalifikačních předpokladů splňují rovněž státoobčanské předpoklady, jež jsou v souladu s demokratickými principy, na nichž je náš stát budován. Nemožnost být jmenován do určité funkce z důvodu nesplnění podmínek v lustračním zákoně tudíž není trestem, ale následkem nesplnění zákonných požadavků pro přístup k některým funkcím. Navíc, v případech, kdy je nástrojem „lustrace“ evidence spolupracovníků státní bezpečnosti, se může dotčená osoba obrátit na soud s popřením pravdivosti evidenčního zápisu. Vláda dále připomíná, že ústavní konformita lustračního zákona již byla prověřována Ústavním soudem, který v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 09/01 uvedl, že demokratický stát, a to nejen v přechodném období po pádu totality, může vázat vstup jednotlivce do státní správy a veřejných služeb a setrvání v nich na splnění určitých předpokladů, zejména na splnění požadavku (politické) loajality. Lustrační zákon tudíž sleduje legitimní cíl, jímž je aktivní ochrana demokratického státu před nebezpečím, jež by mu mohly přivodit nedostatečně loajální a málo důvěryhodné veřejné služby.

2. Vláda poukazuje na skutečnost, že v právním řádu České republiky je omezení přístupu k veřejným funkcím poměrně běžné. Podmínka bezúhonnosti je zákonem stanovena pro přístup k mnoha veřejným funkcím, například soudce, státního zástupce nebo příslušníka bezpečnostního sboru. Pro státní zaměstnance pak zákon o státní službě kromě podmínky bezúhonnosti stanoví rovněž předpoklad, že do služebního poměru lze přijmout pouze osobu, u které lze předpokládat, že bude ve službě dodržovat demokratické zásady ústavního pořádku České republiky.
3. Z hlediska systematiky právního řádu vláda upozorňuje na skutečnost, že na právní úpravu lustračního zákona navazuje celá řada zákonů, s jejichž novelizací předložený poslanecký návrh zákona nepočítá, což by mohlo vést k významným aplikačním obtížím. Například podle § 3 odst. 2 zákona o obecní policii je podmínkou pověření určeného strážníka plněním některých úkolů při řízení obecní policie předložení negativního lustračního osvědčení, podobně na úpravu lustračního zákona odkazuje § 14 odst. 3 písm. a) zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti nebo § 60 odst. 4 zákona o soudech a soudcích. Součástí právního řádu je pak i zákon č. 279/1992 Sb., o některých dalších předpokladech pro výkon některých funkcí obsazovaných ustanovením nebo jmenováním příslušníků Policie České republiky a příslušníků Sboru nápravné výchovy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, který bývá označován jako tzv. malý lustrační zákon. Zrušení tohoto zákona se přitom předkladatelé nedomáhají, i když by jejich argumentaci bylo možné vztáhnout i k tomuto zákonu. Zrušení pouze tzv. velkého lustračního zákona by přitom podle názoru vlády mohlo být samo o sobě další problematickou konsekvencí navrhované úpravy.